

Aprobat în ședința Guvernului din _____2025

Decizia protocolară nr. _____/2025

AVIZ

asupra proiectului de lege pentru modificarea Codului educației al Republicii Moldova nr. 152/2014 (inițiativa legislativă nr. 46 din 19 februarie 2025)

Guvernul a examinat proiectul de lege pentru modificarea Codului educației al Republicii Moldova nr. 152/2014, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă (nr. 46 din 19 februarie 2025) de către un grup de deputați din Parlament și comunică susținerea acestuia.

Potrivit notei de fundamentare, intervențiile legislative preconizate au ca obiective:

- uniformizarea terminologiei cu privire la denumirea instituțiilor de învățământ extrașcolar artistic complementar, precum și stabilirea concretă a modului de finanțare a învățământului extrașcolar;
- îmbunătățirea calității educației și creșterea oportunităților de acces pe piața muncii în contextul cerințelor privind competențele de comunicare în limba română, precum și asigurarea unui proces de certificare transparent, echitabil și adaptat nevoilor educaționale actuale;
- stabilirea concretă a surselor de finanțare a învățământului extrașcolar.

Norma cuprinsă la punctul 2 din proiectul legii prevede completarea articolul 10 din Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014 cu alineatul (6) cu următorul cuprins:

„(6) Statul asigură certificarea competențelor de comunicare în limba română ale persoanelor adulte și ale elevilor din învățământul liceal, conform cadrului normativ aprobat de Guvern”.

Potrivit notei de fundamentare, pentru implementarea soluției legislative preconizate la articolul 10 alineatul (6) din Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014, Ministerul Educației și Cercetării urmează să elaboreze/modifice:

- Regulamentul cu privire la examenul de evaluare a competențelor de comunicare în limba română ale persoanelor adulte și ale elevilor din învățământul liceal;
- Metodologia privind acordarea notei „10 (zece)” din oficiu la proba de examen în limba română în cadrul examenului de bacalaureat;

- Regulamentul cu privire la examenul de bacalaureat.

În raport cu cele detaliate în nota de fundamentare, este de analizat dacă norma preconizată pentru articolul 10 alineatul (6) se corelează cu dispoziția articolului 44 alineatul (5), potrivit căreia „în instituțiile de învățământ cu altă limbă de predare decât limba română, la absolvirea învățământului gimnazial și liceal se susține un examen obligatoriu la limba română”.

Astfel, în ceea ce privește aspectele ce se intenționează a fi reglementate prin actele subsecvente, este important să se lămurească ce presupune norma de la articolul 10 alineatul (6), care prevede „certificarea competențelor de comunicare în limba română”, în comparație cu dispoziția prevăzută la articolul 44 alineatul (5) din Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014, în care se menționează despre susținerea „unui examen obligatoriu la limba română pentru elevii absolvenți ai instituțiilor de învățământ cu altă limbă de predare decât limba română”, care ar putea fi asimilat unei forme de certificare a competențelor lingvistice, dar aplicate exclusiv elevilor instituțiilor de învățământ cu altă limbă de predare decât limba română.

În contextul dat, precizăm că, în cazul unei eventuale măsuri a Guvernului/Ministerului Educației și Cercetării care ar permite „scutirea de examenul obligatoriu de limbă română, cu condiția să susțină o certificare/test a competențelor lingvistice”, se poate ajunge la riscul unei contradicții între normele legale. Or, în măsura în care legea prevede un examen obligatoriu, este esențial ca aceasta să stabilească, totodată, și condițiile în care se poate obține o scutire de la susținerea examenului respectiv, prevăzând mecanisme alternative, cum ar fi susținerea unui test echivalent, care să asigure aceeași evaluare obiectivă a competențelor, fără a încălca principiile de echitate și accesibilitate.

Totodată, se propune completarea proiectului de lege cu puncte noi, care vor prevedea:

1. Articolul 11 alineatul (2) din Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014 va avea următorul cuprins:

„(2) Educația urmărește formarea următoarelor competențe-cheie promovate la nivel european, care determină profilul de formare al absolventului:

- a) competențe de comunicare în limba română și de citire, scriere și înțelegere a mesajului;
- b) competențe de comunicare în limba maternă și în multilingvism;
- c) competențe în matematică, științe, tehnologie și inginerie;
- d) competențe digitale, inclusiv de siguranță pe internet și securitate cibernetică;
- e) competențe personale, sociale și de a învăța să înveți;
- f) competențe civice, juridice și de protejare a mediului;
- g) competențe antreprenoriale;
- h) competențe de sensibilizare și expresie culturală”.

Redefinirea competențelor-cheie se propune în cheia Recomandărilor Consiliului Uniunii Europene din 2018, care redefinesc competențele esențiale

pentru învățarea pe tot parcursul vieții. Expunerea competențelor-cheie într-o nouă redacție va asigura coerența dintre sistemul național de educație și cel european, facilitând recunoașterea competențelor dobândite de elevi și integrarea acestora în spațiul educațional și profesional internațional.

2. Modificarea articolului 20 alineatul (2) din Codul educației al Republicii Moldova nr. 152/2014, prin excluderea sintagmei „învățământ artistic”, având în vedere faptul că acesta nu reprezintă un nivel al sistemului de învățământ (articolul 12), dar se organizează în mai multe niveluri/cicluri de învățământ (de exemplu, primar, secundar, extrașcolar etc.). Mai mult decât atât, învățământul artistic se poate desfășura inclusiv în cadrul învățământului profesional tehnic și în învățământul superior;

3. Articolul 40 alineatul (8) din Codul Educației al Republicii Moldova nr. 152/2014 va avea următorul cuprins: „Planul-cadru de învățământ este obligatoriu pentru toate instituțiile de învățământ general și se aprobă de către Ministerul Educației și Cercetării. Modificările la Planul-cadru de învățământ se aprobă cu cel puțin 6 luni înainte de începerea noului an de studii”.

Intervenția legislativă are drept scop uniformizarea noțiunilor din Codul Educației și propune ca modificările la Planul-cadru de învățământ să se aprobe cu cel puțin 6 luni înainte de începerea noului an de studii, respectiv, nu Planul-cadru în întregime.

4. Pentru articolul 145 alineatul (1) din Codul Educației al Republicii Moldova nr. 152/2014 se propune modificarea normei de la litera c), prin introducerea textului „pentru alte cheltuieli aprobate de Guvern” după cuvântul „cazare”.

Modificările propuse au drept scop extinderea tipului de cheltuieli care pot fi finanțate din bugetul de stat.